

رۆئی عیماده دین زهنگی د ئاڤاكرنا كه لها ئامیدی دا (۱۱۳۳-۱۱۴۳ ز)

ب/ کارزان محمەد حسین بامەرنی

عیماده دین زهنگی کورئ
ئه قسه نقره ل دهستیڤیکا چه رخی
(۱۲) ئی سه رکرده کی به نیاس ل
سه رده پی رویدانن میژوویی ل باکوژی
عیراقی دیاروو و هاته نیاسین ب دانانا
به ری بنیاتا دهوله تا (ئه تابه کی)
باژی میسلی سالا (۱۱۲۷-۱۱۴۶) ب
دهستووری و پشته قانیا سولتانی
سه لجویقی (محمود) ئه ده قهرین
کنارین میسلقه ژ رهخی باکوژ و
باکوژی رۆژه لاتی خودانن گرنگیه کا
هه ره باش بوون ل پیش چاڤین
عیماده دین زهنگی چونکه ژ لایئ
سه رباریقه ژ بو دابینکنا ئیمناهی
وسه قامگیری و پشتراستکنا سنوورین
دهوله تا خۆ داکو د ئایینده یدا
تووشی چ گه فان یان هیرشان نه بیت
هه ره سا ژ لایئ ئابووریه زۆیا

پیشکه تیبوو ریکه کا بازگانیا
به رده وام بوو دناڤه را (میسل و
ئامیدی) دا ژیه رڤان هه رده ئه گه ران
زهنگی نه چاروو دهستی خۆ درێژکه ته
ده قه رابادینان و کونترۆل ل
سه ریکه ت، دوی ده میدا که لها
(ئاشه وا) و که لها (ئاکری) ئازادی
ورزگاریه کا باش هه بوو وهرین تاییه ت
حوکم ئی دکر و ل بن چاڤدیری و
دهسته لاداریا میرنشینن کوردیدا
بوون ئه و ئی (میرنشینا چه میدیه ل
ئاکری و میرنشینا هه کاری مه لبه ندئ
وئ که لا ئاشه وا بوو ل هنداقی گوندئ
ئاشه وا یئ نوکه سه ر ب ناحیا سه رسنکی
(قه).
له ورا زهنگی گه له ک هه ولدان ب
تیکدانا ره وشا په یوه ندیئ بی
راوه ستیان دناڤه را هه رده و

میرنشینن ناڤهاتی ده لیه ک بو چی
بوو ده می سه روکی که له یئ (ئاکری و
شوئشی) هاریکاریا خه لیفی ده وله تا
عه باسی (المسترشدباله) کری بو
داگریکنا باژی میسل و زهنگی
دره قیت قه ستا (شنگالی) دکه ت و ل
ویری ئاکنجی دبیت و ل دووماهیکی
خه لیفی ناڤیری ب له شکه رقه
پاشکیش دبیت وشکه سنتی دینیت و
درقیرته پایته ختی خۆ (به غدا) زهنگی
ده یته میسلی و ب هژماره کا زۆرا
چه کدرین خۆ هه وه کا مهن کره سه ر
که لها ئاکری و دۆرپیچکر وستاند و
سه روکی وئ (عیسا چه میدی) کوشت.
ئه ق رویدانه بو جهی ترسی ل ده ق
خودانی که لا ئاشه وا (بابی هجای
کورئ عه بدولا) ژ کوردین هه کاریا بو
قاسده ک هنارته نک زهنگی و هنده ک

پاره دانه قی مه ره م پی ئه و بوو
دیارکنا لایه نگریا خۆ و هه قالینیا
خۆ . لی بیه نا (بابی هجای) ب قی
پینگاشی زوی نه هات له ورا ئه و بخۆ
به ره ق میسلی چوو ده ق زهنگی بو
پتر دوپاتکنا یشته قانیاخۆ
بچه سپینیت. به لی چه ند رۆژه ک پی
نه چوون (بابی هجای) دچیه ته به ر
دلوقانیا خۆدی،

دوو کور ل پشت خۆ هیلان یی مهن
(ئه حمد) بوو ویی بچویک ناڤی وی
(عه لی) بوو . و جیگری بابی هجای
دکوتنی (باوالارجی) خۆ کره سه روکی
که لا ئاشه وا ب هه جته تا به رگریی
وپاریزیا مافی کورئ بچویک بکه ت
(عه لی) تا مهن بیت فه رمانره وایا که لا
ئاشه وا به ته تی و ل جهی خۆ دانیت،
لی مخابن به روقازی قی بیر و بوچوونی
و هه زو قیانا باوالارجی ب جه
نه هات چونکه کورئ مهن (ئه حمد)
به رپرسی که لا (نووشی) ب هه ج
ره نکه کی رازی نه بوو، بووناسته نگ
دریکا ویدا شه ره نیخه ک دناڤه را واند
په یدادبیت و دگه ل قی ره وشا
ئالوژدا (عیماده دین زهنگی) ل میسل
ده رقه تاخۆ دبینیت و ده ستکاری
دکارویارین ناڤخوویی دکه ت و
ده ملده ست دا هیرشه کا توند و دژوار
بره سه ر که لها (ئاشه وا) و ژ هه رچوار
ره خانغه گه مارۆ دکه ت و پیلانه کا
سه رباری یا ریک و پیک و شه هره زا
شیا که لا ناڤهاتی داگریکه ت و ژ
سالا (۱۱۲۲) ژ ده ستی (باوالارجی)
ئیناده ر و کوشت .

عیماده دین زهنگی که لها (ئاشه وا) ب جه
هیلا و ریکا میسلی کرت، پشتی
بوورینا (۹) سالان ب دروستی
سالا (۱۱۴۲) ز زهنگی جیگری خۆ ب
ناڤی (نه سه رده یئ جقر) دگه ل
له شکه ره کی ئیکچار زۆر هیرشه کا
مهن کره که لها (ئاشه وا) و ب
شیه یه کی زولم و زۆرداری که له ب
سه ریکدا ئینا و خه لکی وئ
قه گوهاستنه جهی که لا (ئامیدی)
سه ر ژ نوی نویژهنکر و ئاڤاکر و
هه رده یسان ناڤی خۆ کره ناسناڤی گه لی

www.amedye.com

دیروکیدا دناڤ ئقیسینن پاشایین
ئاشوژی هه ر ژ ده ستپیکا هزارا ئیکی
پیش زایینی و ب تاییه ت د په رتوکیئ
ده نگ و یاسین پاشا (شمش ئه ددی)
ئینجی سالا ۸۲۲-۸۱۰ ب. ن ب
په یقا (ئامادی - ئاماتی)
هاتیه نیاسین،

هه رده یسان دقیت ئه م ژ بیر
نه که یئ باژی ئامیدی پایته ختی
ئیمپراتۆریه تا ده وله تا (میدی) یا
کوردی بوو (۵۵۰-۷۰۰ ب. ن) خودان
دیروک و شارستانیه کا پیروژ و هه ره
که قناریوو و ده اته نیاسین ب ناڤی
(ئاماد) ئانکو باژی میدییان .

ئه و ئی (عمادیه) ژ بچویکنا ناڤی
(عیماده دین) هاتیه، به ری نیزیکی (۹)
جه رخان تا نوکه ئه ق ناڤه ل سه ر
مایه .
ول دووماهیکا گوتاری
یا هه ژیه بیژین کو گومان تیدانینه و یا
خویا و ئاشکرایه ل جه م هه موو
دیروکفانان و شوینه وارناسان دیروکا
ئاڤاکرنا که لها ئامیدی گه له ک و
گه له ک که قنتره به رامبه ر میژوویا
ده رکه قننا رۆئی (عیماده دین زهنگی)
دناڤه را سالین (۱۱۲۳-۱۱۴۲) ب
چه ندین چه رخان پیش زایینی و
نه خاسه ل سه رده می ئیمپراتۆریه تا
ئاشوژی کو بو چارا ئیکی ناڤی
ئامیدی هاتی دبه رپه رین ژیده رین